

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Γνωμοδότηση 317/2000
Αρ. Πρωτ.: 445/4712/2000

Αριθμ. Ερωτήματος: Β-10906/513/15-5-2000, Δ/νση Επιβατικών Μεταφορών, Τμήμα Υπεραστικών Συγκοινωνιών.

Περίληψη Ερωτημάτων :

- 1) Αν ο όρος «αρμόδιοι φορείς συγκοινωνιακών υπηρεσιών» στη διάταξη του αρθ. 17 του ν. 2641/1998 αναφέρεται στα ΚΤΕΛ, αποκλειομένων των τουριστικών λεωφορείων.
- 2) Αν για τις μεταφορές στρατιωτών η διάταξη του αρθ. 17 του ν. 2641/98 κατ'εξουσιοδότηση της ρυθμίσεως του αρθ. 1 παρ. 1 δ' του ν. 2446/96 ή συμπληρώνει αυτή.
- 3) Στην περίπτωση που κατ'εξουσιοδότηση αν νομιμοποιείται η προγραμματική συμφωνία με το ΚΤΕΛ για έκτακτη μεταφορά στην περίπτωση που υπάρχει τακτική γραμμή του ιδίου.
- 4) Στην περίπτωση που λειτουργεί συμπληρωματικά, αν είναι στην διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής, η επιλογή του φορέα εκτέλεσης (ΚΤΕΛ ή Τουριστικά) και με ποια διαδικασία (διαγωνισμό, απευθείας ανάθεση κ.λπ.)

Επί των ως άνω ερωτημάτων το Α' Τμήμα του Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε ομόφωνα ως ακολούθως:

Στο άρθρο 17 του ν. 2641/1998 ορίζεται ότι:

«Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, για την κάλυψη αναγκών των υπηρεσιακών και μη μετακινήσεων των οπλιτών θητείας των Ενόπλων Δυνάμεων, είναι δυνατόν να συνάπτει προγραμματικές συμφωνίες με τους αρμόδιους φορείς παροχής των συγκοινωνιακών υπηρεσιών (χερσαίων, εναέριων, ναυτιλιακών) με τις οποίες ρυθμίζεται κάθε σχετικό θέμα με τις μετακινήσεις αυτές όπως κόστος, διαδικασίες, δικαιολογητικά, τρόπος καταβολής της συμφωνηθείσας αποζημίωσης του συγκοινωνιακού φορέα κ.λπ.».

Κατ' αρθ. 1 παρ. 2 του ν. 1682/1987 «Οι προγραμματικές συμφωνίες (Π.Σ.) είναι συμφωνίες - πλαίσια μεταξύ του Δημοσίου και φυσικών ή νομικών προσώπων, ιδίως (Βιομηχανικών, βιοτεχνικών και λοιπών επιχειρήσεων ή κοινοπραξιών, συλλογικών φορέων, κλάδων, υποκλάδων ή δραστηριοτήτων του δημοσίου, κοινωνικού ή και ιδιωτικού τομέα της οικονομίας. Οι προγραμματικές συμφωνίες αποβλέπουν στον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων του δημοσίου, κοινωνικού ή και ιδιωτικού τομέα της οικονομίας».

Κατ' αρθ. 3 του ν.δ. 102/1973: «Επιφυλασσομένων και των διατάξεων των παρ. 9, 10 και 11 του επομένου άρθρου η επί αστικών και υπεραστικών γραμμών μεταφορά επιβατών επί κομίστρω διενεργείται δια λεωφορείων αυτοκινήτων δημοσίας χρήσεως του οικείου ΚΤΕΛ.

Εξάλλου, κατ' αρθ. 4 παρ. 2 του ν.δ. 102/1973 «εις έκαστον των εν τη προηγουμένη παραγράφω ΚΤΕΛ παραχωρείται, κατά τα ειδικώτερον δι' αποφάσεως του Υπουργού οριζόμενα, η συγκοινωνιακή εξυπηρέτησις :

α) των εντός της περιφέρειάς του οικείου νομού αστικών και υπεραστικών επιβατικών γραμμών, των συνδεουσών την έδραν εκάστου ΚΤΕΛ με τας πρωτεύουσας

ομόρων νομών

β) των υπεραστικών επιβατικών γραμμών των συνδεουσών την έδραν εκάστου ΚΤΕΛ με τας πρωτεύουσας ομόρων νομών

γ) των υπεραστικών επιβατικών γραμμών των συνδεουσών την έδραν εκάστου ΚΤΕΛ με τας Αθήνας μεν, προκειμένου περί των ΚΤΕΛ των νομών με την Θεσσαλονίκην δε προκειμένου περί των ΚΤΕΛ των νομών

Τέλος, σύμφωνα με το αρθ. 1 παρ. 1 του ν. 2446/1996 τροποποίηση του ν. 711/1977 «περί ειδικών τουριστικών λεωφορείων και άλλες διατάξεις :

«Το άρθρο 1 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

Άρθρο 1

Έργο των ειδικών τουριστικών λεωφορείων

1. Το μεταφορικό έργο που πραγματοποιείται κατ' αποκλειστικότητα από τα ειδικά τουριστικά λεωφορεία δημόσιας χρήσης, συνίσταται στη διενέργεια έκτακτων γραμμών και γραμμών κλειστής διαδρομής που εξυπηρετούν μεταφορά προσχηματισμένης ομάδας προσώπων και αποσκευών με κοινό προορισμό, απαγορευομένης της με οποιονδήποτε τρόπο εκτέλεσης συγκοινωνίας ως εξής :

α. Μεταφορά προσώπων στα πλαίσια οργάνωσης συνεδρίων, εκθέσεων, σεμιναρίων, αθλητικών-πολιτιστικών-κοινωνικών εκδηλώσεων.

β. Μεταφορά προσώπων σε οργανωμένες εκδρομές εντός και εκτός της χώρας.

γ. Μεταφορά από και προς αεροδρόμια, λιμάνια, σιδηροδρομικούς και συνοριακούς σταθμούς.

δ. Μεταφορά στρατιωτών από και προς τα στρατόπεδα, εφόσον αυτά δεν εξυπηρετούνται από τακτική γραμμή του οικείου ΚΤΕΛ ή ΡΟΔΑ.

ε. Μεταφορά μετ' επιστροφής εργαζομένων στους τρόπους εργασίας.

στ. Μεταφορά λουσμένων.

ζ. Μεταφορά μαθητών για πραγματοποίηση εκδρομών,

η. Μεταφορά μαθητών από και προς τα σχολεία»

Όπως προκύπτει από το περιεχόμενο του άρθρου 17 του ν. 2641/1998 παρέχεται μ' αυτό η δυνατότητα στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας να ρυθμίζει το θέμα των εν γένει (υπηρεσιακών και μη) μετακινήσεων των οπλιτών θητείας των Ενόπλων Δυνάμεων συνάπτοντας προγραμματικές συμφωνίες με φορείς παροχής συγκοινωνιακών υπηρεσιών χερσαίων, θαλάσσιων ή εναέριων, δηλαδή με συμφωνίες - πλαίσια (κατά την έννοια του αρθ. 1 παρ. 2 του ν. 1682/87) γενικού και ευρέος περιεχομένου που καλύπτουν όλα τα αφορώντα την μετακίνηση των οπλιτών θητείας ζητήματα (

διαδικασία, κόστος, τρόπο καταβολής της αποζημίωσης του συγκοινωνιακού φορέα, δικαιολογητικά κ.λπ.).

Ως «αρμόδιοι φορείς παροχής συγκοινωνιακών υπηρεσιών» κατά την έννοια της ως άνω διατάξεως νοούνται όλα τα μέσα μαζικής μεταφοράς προσώπων στην ξηρά, τη θάλασσα ή τον αέρα. Τούτο επιβεβαιώνεται σαφώς και από την εκφρασθείσα στη Βουλή άποψη κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου του εισηγητή του αρμοδίου Υπουργού Εθνικής Άμυνας ο οποίος δηλώνει «Νομίζω ότι είναι αποδεκτό από όλους μας να διασφαλισθεί η δωρεάν μετακίνηση των στρατιωτών, των οπλιτών θητείας, όταν υφίστανται τις αναγκαίες μετακινήσεις λόγω του συστήματος κάλυψης των αναγκών των ενόπλων δυνάμεων - είτε επιστρέφοντες, όταν έχουν κανονική άδεια είτε όταν έχουν τις επιπρόσθετες υποχρεωτικές άδειες και αυτή η μετακίνηση πρέπει να καλύπτεται από πόρους του υπουργείου, διότι αποκτούμε εδώ το δικαίωμα σύμβασης με τα μέσα μαζικών μεταφορών..... »

Ειδικώς, ως χερσαίοι φορείς παροχής συγκοινωνιακών υπηρεσιών, πέραν του σιδηροδρόμου (Ο.Σ.Ε. Α.Ε.), κατά το αρθ. 17 του ν. 2641/1998, νοούνται και τα ΚΤΕΛ, στα οποία παρέχεται κατ' αρθ. 3 και 4 παρ. 2 του ν.δ. 102/1973 το δικαίωμα της συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης με λεωφορεία δημοσίας χρήσεως, δεδομένου ότι κατ' αρθ. 1 παρ. 1 του ν. 711/1977, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το αρθ. 1 παρ. 1 του ν. 2446/1996, τα τουριστικά λεωφορεία διενεργούν έκτακτες γραμμές μεταφοράς προσώπων και γραμμές κλειστής διαδρομής μόνο, απαγορεύεται, δε, σ' αυτά ρητώς η διενέργεια συγκοινωνίας.

Συνεπώς η απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι ότι στους^ φορείς _παροχής συγκοινωνιακών υπηρεσιών περιλαμβάνονται και τα ΚΤΕΛ, όχι όμως και τα τουριστικά λεωφορεία.

Επί του δευτέρου ερωτήματος :

Το άρθρο 17 του ν. 2641/1998 παρέχει στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας τη δυνατότητα να ρυθμίζει τη μεταφορά εν γένει των οπλιτών θητείας με προγραμματικές συμφωνίες με φορείς συγκοινωνιακών" υπηρεσιών, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και τα ΚΤΕΛ. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, αν καταρτισθεί προγραμματική συμφωνία μεταφοράς στρατιωτών με ΚΤΕΛ, δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του αρθ. 1 παρ. 1 περίπτωση δ' του ν. 2446/1996 κατά το μέρος που είναι αντίθετες με τους όρους της συμφωνίας.

Επί του τρίτου ερωτήματος :

Η κατά το ανωτέρω αρθ. 17 του ν. 2641/1998 προγραμματική συμφωνία καλύπτει τη μεταφορά στρατιωτών εν γένει ανεξαρτήτως της φύσης αυτής ως τακτικής ή έκτακτης και επομένως μπορεί νόμιμα να συμπεριληφθεί στην προγραμματική συμφωνία και έκτακτη μεταφορά .

Επί του τέταρτου ερωτήματος:

Σύμφωνα με όσα έχουν γίνει δεκτά ανωτέρω δεν υφίσταται ευχέρεια να καταρτισθεί προγραμματική συμφωνία για τη μεταφορά οπλιτών με τα τουριστικά λεωφορεία.

Στα ερωτήματα επομένως αρμόζουν οι απαντήσεις που έχουν εκτεθεί αναλυτικά ανωτέρω.

Ο Εισηγητής

Νικόλαος Κατσίμπας
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους